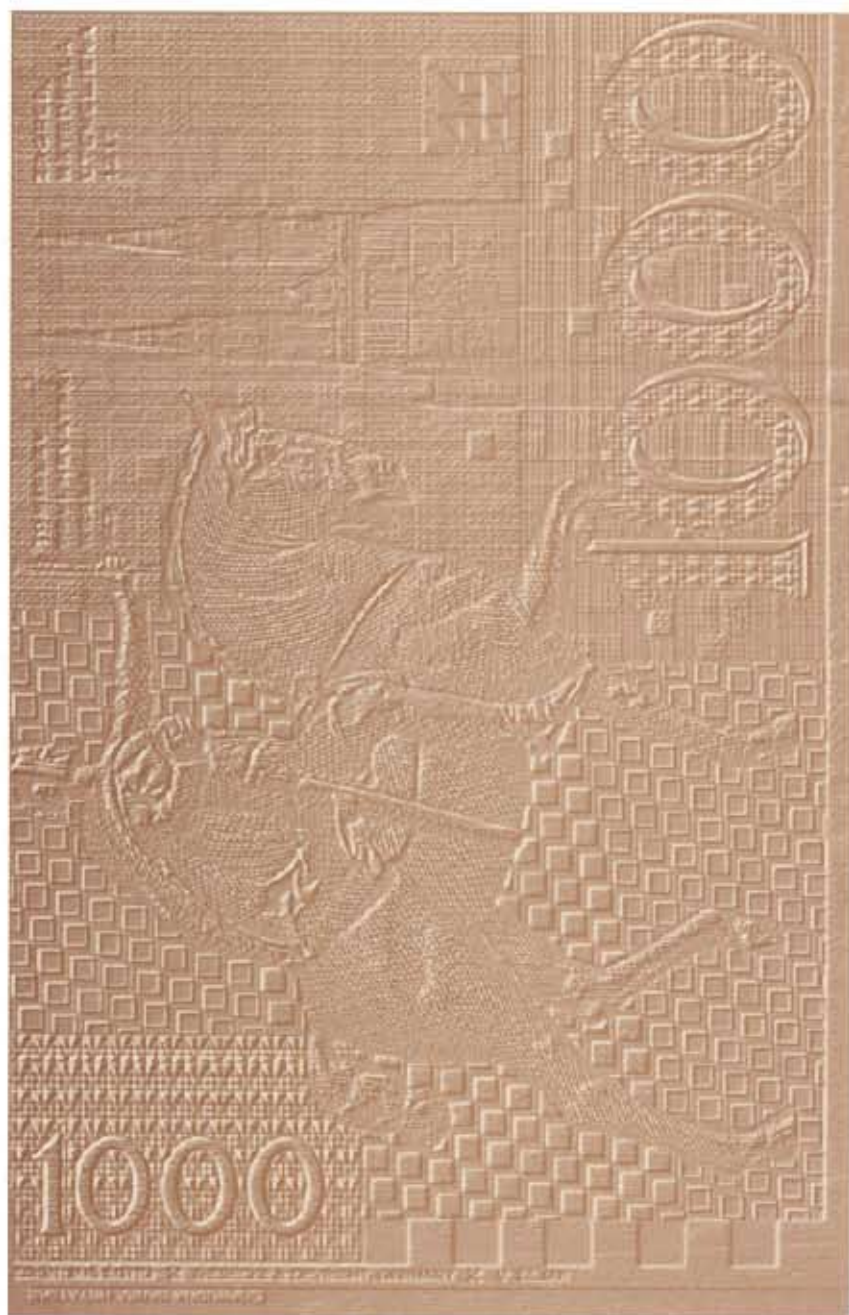

HRVATSKA NARODNA BANKA

BILTEN

GODINA III
BROJ 27

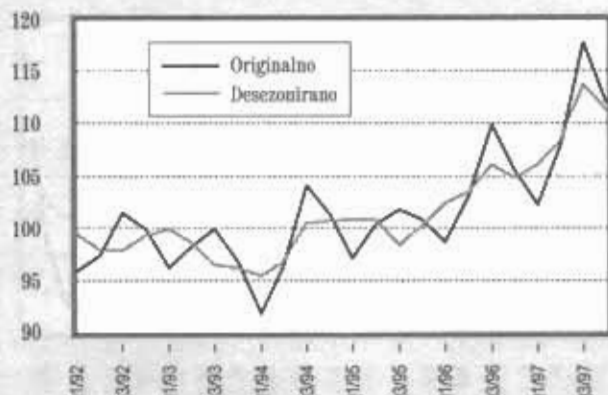
SVIBANJ 1998

REALNI SEKTOR GOSPODARSTVA

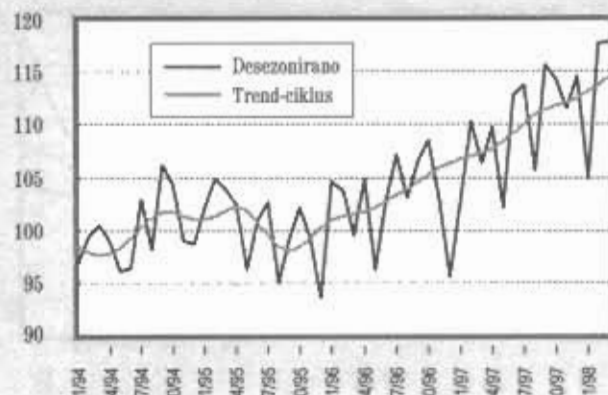
Indeks fizičkog obujma industrijske proizvodnje u ožujku bio je 10,9 posto veći u odnosu na ožujak prošle godine što je pridonijelo da se kumulativni rast u prvom tromjesečju popne na 6,3 posto. Iako značajno veća od prosjeka prvog tromjesečja prošle godine, industrijska proizvodnja u prvom je tromjesečju ove godine zbog nepovoljnih sezonskih osobina početka godine za 0,8 posto niža od prosjeka industrijske proizvodnje u protekloj godini. Mjereno međutromjesečnim indeksom, rast su zabilježile sve glavne industrijske grupacije. Najveći su rast pokazale proizvodnja kapitalnih proizvoda (9,0%) i proizvodnja intermedijarnih proizvoda osim energije (8,7%), dok su se na drugom kraju skale, s rastom proizvodnje ispod prosjeka, našle proizvodnja trajnih (3,1%) i netrajnih proizvoda za široku potrošnju (4,5%).

Rast u prvom tromjesečju zabilježen je i za sva područja nove klasifikacije djelatnosti i to najveći u prerađivačkoj industriji (6,9%), nešto niži u opskrbi električnom energijom, plinom i vodom (6,6%), dok je rudarstvo i vađenje imalo jedva zamjetan rast (0,3%). Proizvodnja hrane i pića, kao odjeljak s najvećim udjelom u prerađivačkoj industriji, pokazala je iznadprosječan rast od 7,7 posto. Odjeljci unutar prerađivačke industrije s najvećim zabilježenim rastom u prvom tromjesečju ove godine su proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (28,3%), proizvodnja ostalih prometnih sredstava (25,5%) i reciklaža (22,2%), dok su najveći pad fizičkog obujma proizvodnje imale proizvodnja uredskih strojeva i računala (46,8%) te prerađa drva i proizvodi od drva, osim namještaja (13,8%).

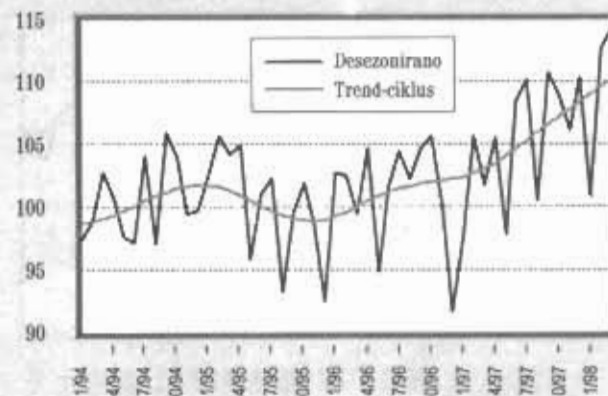
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD, 1995. = 100
realni indeksi

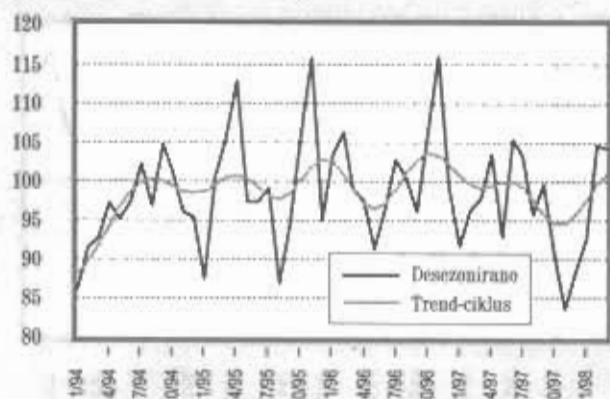
INDEKS FIZIČKOG OBUJMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

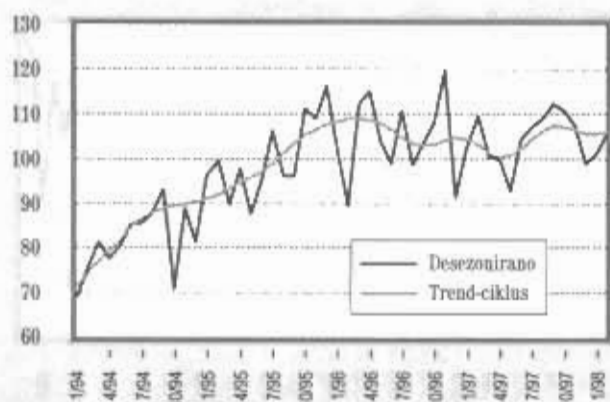
PROIZVODNJA HRANE I PIĆA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA,
1995. = 100, trend-ciklus

PRIJEVOZ ROBE, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

Robna razmjena s inozemstvom u ožujku je pokazala rast koji je donekle nadoknadio nižu razinu robnog izvoza i uvoza tijekom prva dva mjeseca u odnosu na prošlu godinu. Uz rast robnog izvoza, mjerenog dolarima, od 22,7 posto te robnog uvoza od 11,1 posto u odnosu na ožujak prošle godine, koeficijent pokrivenosti uvoza izvozom porastao je s 50,7 posto na 56 posto. Međutim, razmotrimo li čitavo prvo tromjesečje, vidimo da se robni izvoz mjeren u dolarima smanjio za 8,4 posto, dok je uvoz niži za 5,4 posto.

Jedina industrijska grupacija koja je zabilježila rast izvoza, uz marginalnu stavku neraspoređenog iz ostalih djelatnosti osim industrije, jesu kapitalni proizvodi. Istovremeno je rastao i njihov uvoz. Najveće smanjenje izvoza i uvoza bilo je u grupaciji energije.

Unutar izvoza prerađivačke industrije, na koju otpada najveći dio robne razmjene, najveći udio unatoč iznadprosječnom smanjenju zadržala je proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda. Iza nje je slijedila proizvodnja odjeće te proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava koja je ostvarila rast od 78,3 posto. Što se tiče uvoza, ponovo je dominirala proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda koja je ostvarila rast od 2,9 posto. Iza nje se uz ostvaren rast od 31,4 posto našla proizvodnja motornih prikolica i poluprikolica, a potom proizvodnja strojeva i uređaja.

Broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji, slijedeći trend zaposlenosti u poslovnim subjektima, smanjio se tijekom siječnja i veljače. Dok se zaposlenost u poslovnim subjektima u tom razdoblju u prosjeku smanjila za 4,1 posto, u prerađivačkoj je industriji došlo do smanjenja zaposlenosti za 6,6 posto. Uz dano povećanje proizvodnje u prerađivačkoj industriji dolazimo do povećanja proizvodnosti od 12,9 posto.

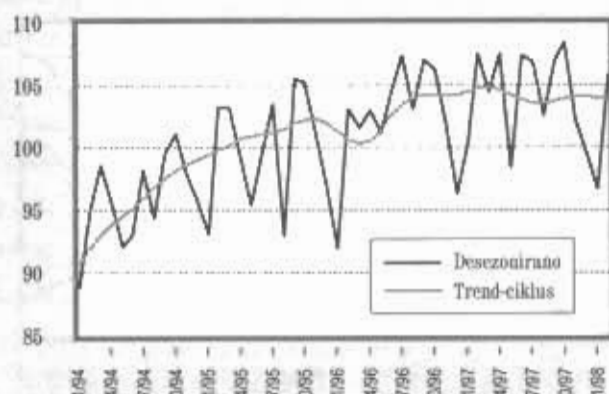
Područja s najvećim brojem zaposlenih unutar prerađivačke industrije su proizvodnja hrane i pića te proizvodnja odjeće; dorada i bojenje krzna. Privremeni podaci o prosječnom broju zaposlenih u ova dva područja tijekom prva dva mjeseca ove godine govore o iznadprosječnom smanjenju zaposlenosti od 4,8 posto i 4,3 posto u odnosu na isto razdoblje lani.

Kretanje pokazatelja djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza u veljači, kao i u siječnju, ukazuje na manji broj prevezenih putnika nego u istom mjesecu lani. U veljači je prevezeno 2,3 posto manje putnika, ali je zato indeks putničkih kilometara za 1,4 posto veći. Kumulativni pokazatelj broja prevezenih putnika za prva dva mjeseca 1998. godine je za 3,1 posto manji od broja prevezenih putnika u istom razdoblju prošle godine, kao i pokazatelj putničkih kilometara koji je manji za 1,2 posto. Kumulativni je pokazatelj količine prevezeno robe manji za 5 posto, a indeks tonskih kilometara za 14,7 posto.

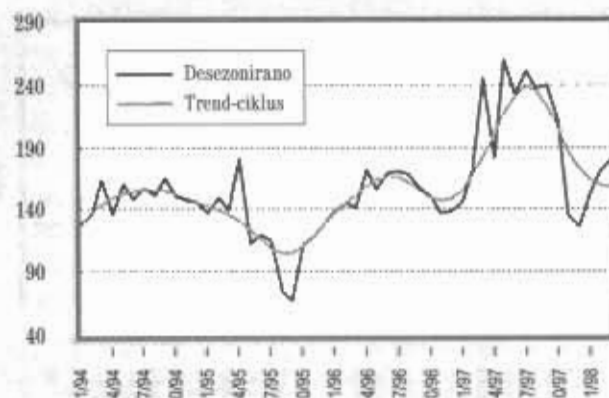
Loši turistički rezultati u ožujku nadjačali su pozitivan trend iz prva dva mjeseca ove godine. Broj dolazaka turista zabilježen u ožujku iznosio je 127 tisuća gostiju što je za 22,2 posto manje nego u istom mjesecu prošle godine. Kumulativni pokazatelj za prvo tromjesečje ove godine iznosi 318 tisuća gostiju što je 9,5 posto manje nego prošle godine, a uzrokovano je ovogodišnjim kasnijim Uskršnjim blagdanima.

Osim smanjenja broja gostiju u ožujku je skraćen i prosječan broj noćenja po dolasku s 3 na 2,8 ili za 7 posto. Broj noćenja je tako pao s 495 tisuća u ožujku prethodne godine na 360 tisuća tijekom ožujka ove godine ili za 27,3 posto. Kumulativni pokazatelj broja noćenja za prva tri mjeseca smanjio se s milijun i 51 tisuću u prošloj godini na 926 tisuća u ovoj godini, što je smanjenje od 11,9 posto.

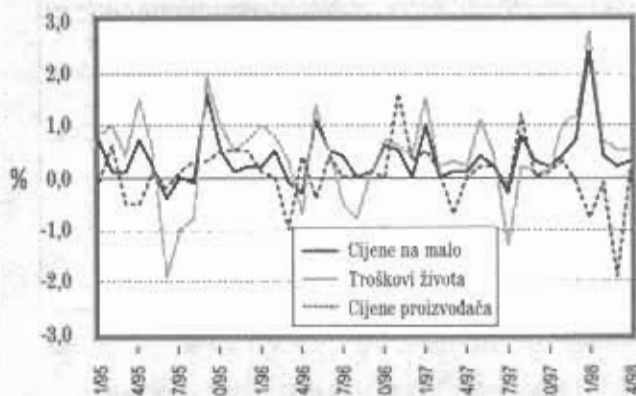
PRIJEVOZ PUTNIKA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend ciklus

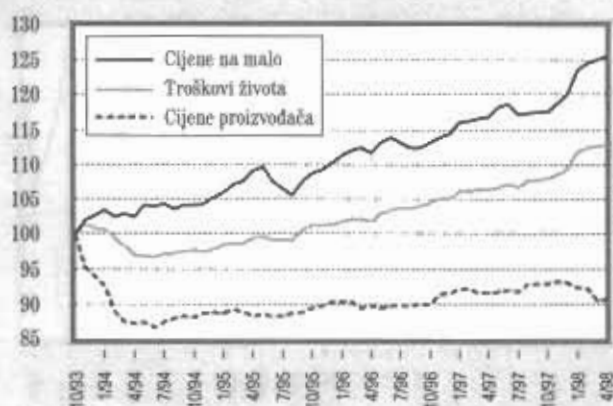
NOĆENJA TURISTA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

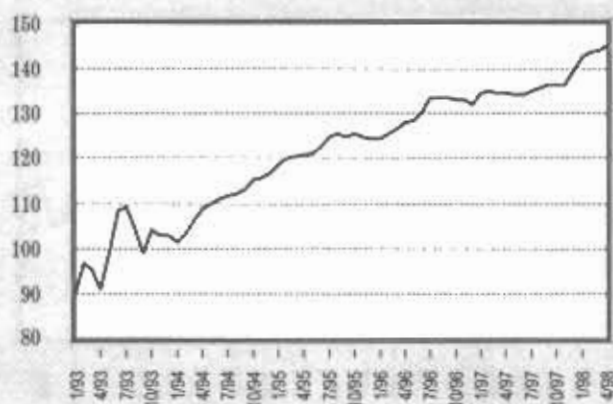
CIJENE NA MALO, CIJENE PROIZVOĐAČA I INDEKS TROŠKOVA ŽIVOTA
mjesečne promjene

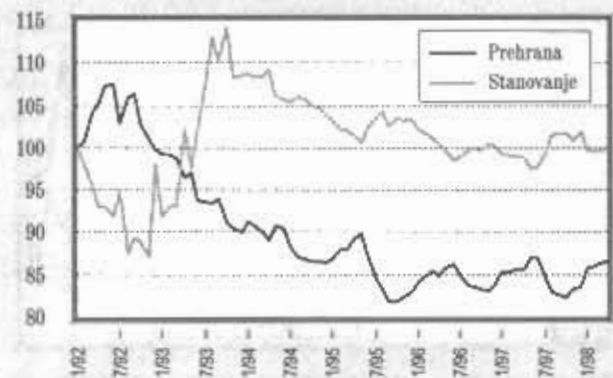
INDEKS CIJENA NA MALO, CIJENA PROIZVOĐAČA I TROŠKOVA ŽIVOTA
listopad 1993. = 100

INDEKS RELATIVNE CIJENE MEĐUNARODNO NEUTRŽIVIH DOBARA MJEREN
KAO OMJER CIJENA USLUGA I ROBA IZ INDEKSA CIJENA NA MALO, 1992. = 100

INDEKSI RELATIVNIH CIJENA PREHRANE I STANOVANJA
siječanj 1992. = 100

Napomena: Indeks je izračunat kao omjer cijena prehrane i stambenih usluga prema ukupnom indeksu troškova života.

CIJENE

Cijene na malo su u travnju ove godine rasle brže (0,3%) nego u travnju prošle godine (0,1%) zahvaljujući rastu cijena usluga od 0,8 posto, što je uglavnom potaknuto rastom cijena telekomunikacijskih usluga. Pojava sezonskih poljoprivrednih proizvoda imala je utjecaj na rast cijena roba u travnju od 0,1 posto. Naime, cijene poljoprivrednih proizvoda sa sezonskim proizvodima porasle su za 3,3 posto. Cijene prehrambenih proizvoda sa sezonskim proizvodima porasle su za 0,5 posto, a pića su poskupjela 0,3 posto, dok su cijene ostalih roba uglavnom stabilne. Cijene na malo na godišnjoj su razini porasle za 5,9 posto, dok je od početka godine zabilježen rast od 3,2 posto.

Troškovi života porasli su tijekom travnja za 0,5 posto, što je u odnosu na travanj prošle godine za 7,6 posto više. Najviše su porasli troškovi na usluge te na prehranu. Rast troškova na prehranu uobičajena je sezonska pojava, dok rast troškova na usluge ima isti uzrok kao i kod cijena na malo. Troškovi za stanovanje porasli su za 0,5 posto, a za higijenu i njegu zdravlja 0,4 posto.

Nakon što su tri mjeseca cijena proizvođača padale, u travnju je zabilježen rast od 0,2 posto u odnosu na ožujak. Cijene proizvodnje energije (-0,3%), poluproizvoda (-0,2%), te trajnih proizvoda za široku potrošnju (-1,3%) u travnju su pale, dok su cijene kapitalnih proizvoda i netrajnih proizvoda za široku potrošnju porasle za 0,2 posto. Cijena opskrbe električnom energijom, plinom i vodom porasla je za 3,9 posto, od čega je skupljanje, pročišćavanje i distribucija vode poskupjelo u jednom mjesecu za 25,3 posto.

ZAPOSLENOST I PLAĆE

Tijekom ožujka, koji prethodnih godina predstavlja sezonski maksimum, razina registrirane nezaposlenosti povećala se za 846

osoba i tako dostigla 292.332 registrirana nezaposlena. U proteklih godinu dana registrirana nezaposlenost povećala se za 7.721 osobu ili 2,7 posto, a prosjek prvog tromjesečja ove godine u odnosu na isto tromjesečje lani iskazao je rast registrirane nezaposlenosti od 12.253 osobe ili 4,4 posto što je više od mjesečnog indeksa zbog bržeg rasta nezaposlenosti početkom 1997. godine.

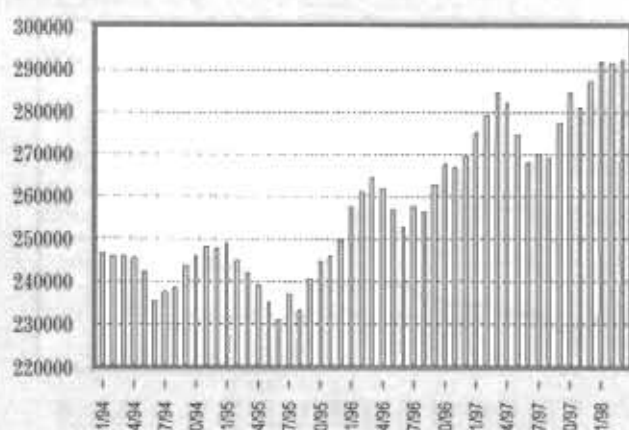
Broj zaposlenih se u ožujku smanjio za 2.546 osoba te iznosi 1.323.712 osoba čime je nastavljen trend koji traje od kraja 1996. godine kada je uvedena nova metodologija praćenja ukupne zaposlenosti. U odnosu na ožujak prošle godine ukupna zaposlenost se smanjila za 91.173 osobe ili 6,4 posto. Stopa nezaposlenosti povećala se na 18,1 posto u odnosu na 18 posto iz proteklog mjeseca i 16,7 posto iz ožujka prošle godine. Do povećanja stope nezaposlenosti od 1,4 postotna poena u posljednjih godinu dana dolazi prvenstveno zbog smanjenja zaposlenosti, a u nešto manjoj mjeri i zbog povećanja registrirane nezaposlenosti.

U ožujku se već treći mjesec nastavlja trend smanjivanja plaća. Prosječna nominalna neto plaća smanjena je za 26 kuna ili 1 posto, što uz rast troškova života od 0,5 posto daje ukupno smanjenje od 1,5 posto. U odnosu na prvo tromjesečje prošle godine, realne neto plaće porasle su 5,3 posto. Prosječna bruto plaća pala je u ožujku za 1,7 posto, a indeks prosjeka prvog tromjesečja 1998. godine pokazuje realni rast od 6,7 posto.

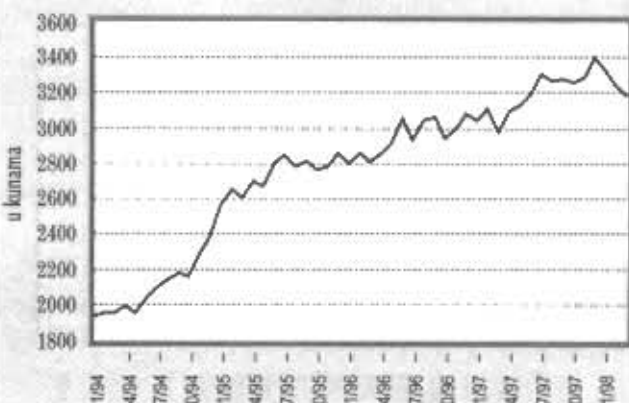
MONETARNA KRETANJA

Podaci o monetarnim i kreditnim kretanjima za prvo tromjesečje 1998. godine ne navješćuju zaustavljanje rasta plasmana niti smanjenje intenziteta inozemnog zaduživanja banaka. Rast ukupnih likvidnih sredstva u ožujku bio je vrlo umjeren.

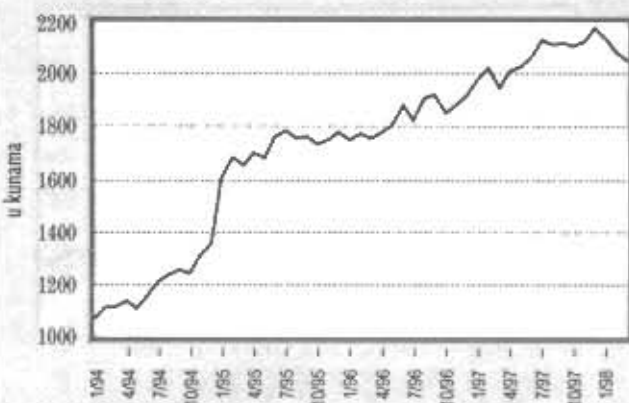
BROJ NEZAPOSLENIH

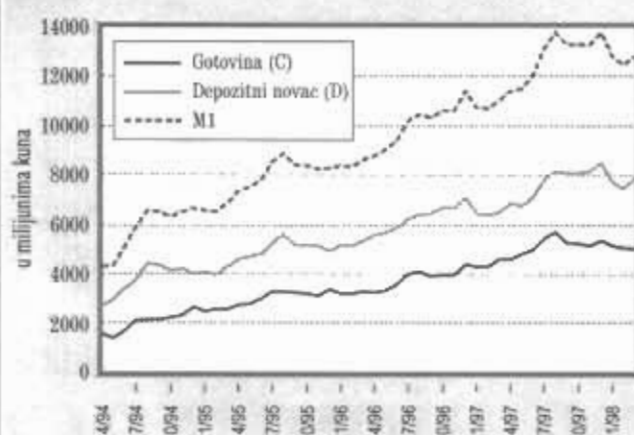
PROSJEČNA REALNA BRUTO PLAĆA u cijenama iz siječnja 1994.

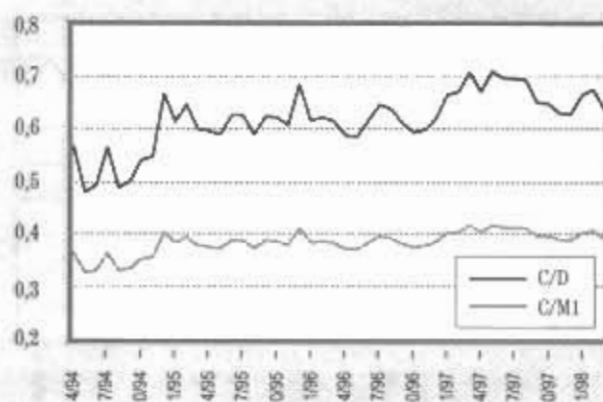
PROSJEČNA REALNA NETO PLAĆA u cijenama iz siječnja 1994.

NOVČANA MASA

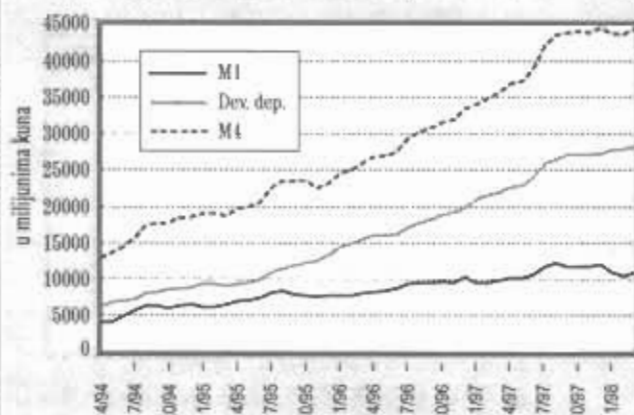

OMJER GOTOVOG I DEPOZITNOG NOVCA (C/D) I UDIO GOTOVINE U NOVČANOJ MASI (C/M1)

REALNI NOVAC

deflaciran indeksom cijena na malo, travanj 1994. = 100

Plasmani su u ožujku porasli za 1,6 milijardi kuna (3,2%) u odnosu na kraj veljače i iznose 52 milijarde kuna. Rast plasmana na godišnjoj razini (ožujak 1998./ ožujak 1997.), iznosi 43,7 posto, dakle jednako kao i u 1997. godini. Po sektorima je rast kredita bio podjednako podijeljen između poduzeća (0,7 milijardi kuna) i stanovništva (0,6 milijardi kuna). Također su podjednako porasli dugoročni krediti (0,7 milijardi kuna) i krediti do jedne godine (0,6 milijardi kuna).

Povećavanje inozemne zaduženosti poslovnih banaka nastavilo se u ožujku čak nešto jačim intenzitetom nego u siječnju i veljači. Inozemna pasiva poslovnih banaka porasla je za 1,4 milijarde kuna (9,2%). Uz vrlo blag rast inozemne aktive (0,4 milijarde kuna) neto inozemna aktiva poslovnih banaka nastavlja padati i krajem ožujka iznosi 0,1 milijardu kuna.

Najveći dio porasta inozemne pasive odnosi se na povećanje dugoročnih kredita primljenih od stranih banaka u stranoj valuti (0,8 milijardi kuna). Kratkoročni krediti primljeni od stranih banaka povećali su se za 0,1 milijardu kuna.

Ožujak je peti mjesec zaredom vrlo intenzivnog povećanja inozemne zaduženosti banaka (prosječno mjesečno gotovo 1 milijardu kuna). Kako su pokazali podaci za mjesec ožujak, autonomno se smirenje rasta plasmana i inozemnog zaduživanja banaka niti ne naslućuje, što dodatne mjere koje je početkom travnja uvela Hrvatska narodna banka čini opravdanim. Podsjetimo se da je HNB uvela kapitalne restrikcije na priljev kratkoročnog kapitala kad je snažna kreditna ekspanzija značajno pridonijela rastu deficita tekućeg računa platne bilance na 11,8 posto BDP-a u prošloj godini.

Identificirajući rast inozemne zaduženosti kao primarni izvor rasta domaćih kredita, uvedeni su obvezni depoziti na kratkoročne

primljene kredite od 30 posto, na dugoročne kredite od 5 posto i na izdate bankarske garancije od 15 posto. Preliminarni podaci za prvu dekadu travnja pokazuju porast plasmana od samo 130 milijuna kuna. Ako bi se takav usporeni rast nastavio i u druge dvije dekade travnja, to bi značilo *značajno* smirivanje kreditne aktivnosti banaka. No, za procjenu efekata tih mjera potrebno je pričekati definitivne podatke.

Država je nastavila smanjivati (neto) obveze prema bankarskom sustavu i u ožujku. Ukupno smanjenje neto potraživanja bankarskog sustava od središnje države u prvom tromjesečju ove godine iznosi 1 milijardu kuna (7,8%).

Ukupna likvidna sredstva rasla su u ožujku umjereno, ali ipak nešto dinamičnije nego proteklih mjeseci. Depozitni novac poduzeća, nakon dva mjeseca smanjivanja, bilježi rast od 0,35 milijardi kuna (5,6%). Uz stagnaciju gotovog novca, to je dovelo do blagog povećanja novčane mase (0,4 milijarde kuna), koja se od prosinca 1997. godine također smanjivala.

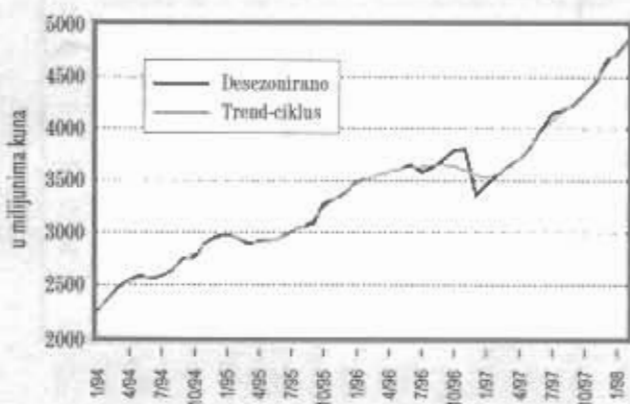
Devizni depoziti porasli su za umjerenih 0,5 milijardi kuna, i to gotovo isključivo u stavci oročeni depoziti stanovništva. Podjednako su porasli kratkoročno (0,2 milijarde kuna) i dugoročno oročeni depoziti stanovništva (0,3 milijarde kuna). Kunska štednja u ožujku se blago smanjila u odnosu na veljaču.

Aktivnost središnje banke u travnju odvijala se kroz kunske transakcije s poslovnim bankama. Stanje kredita središnjoj državi je i nadalje nula. U pasivi se prepoznaju efekti novih instrumenata - blagajničkih zapisa u devizama i obvezne pričuve na primljene kredite, depozite i izdate garancije banaka.

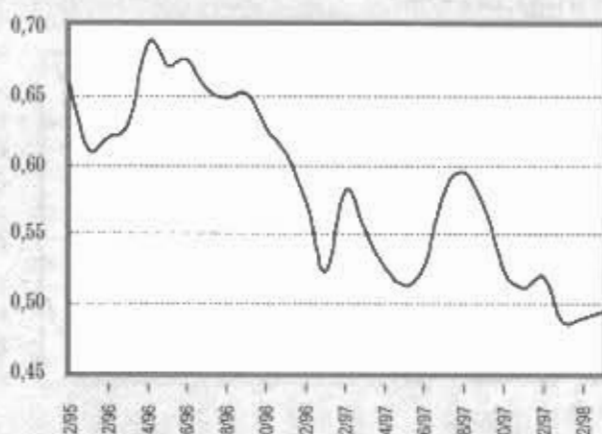
Visoka razina kredita HNB odobrenih poslovnim bankama od 600 milijuna kuna¹ uzrokovana je prvenstveno kreditom za premošći-

REALNI PLASMANI BANAKA

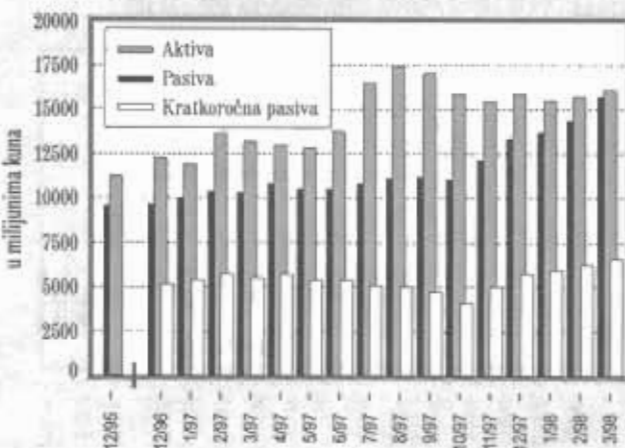
deflacirano indeksom cijena na malo, u cijena iz siječnja 1994.

OMJER INOZEMNE AKTIVE POSLOVNIH BANAKA I DEVIZNIH DEPOZITA

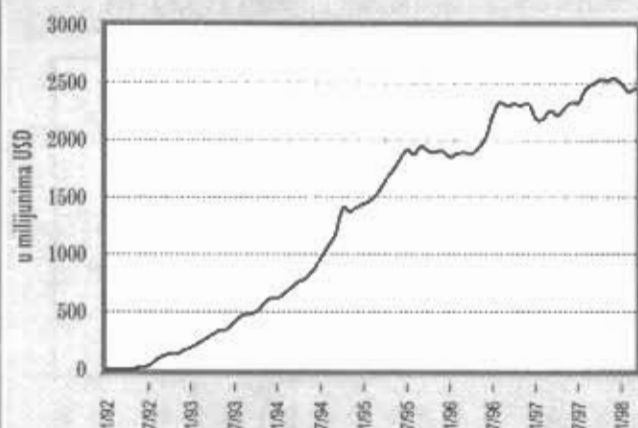
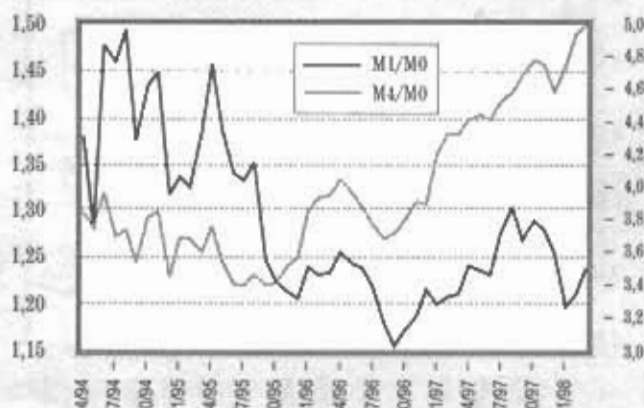

INOZEMNA DEVIZNA AKTIVA I PASIVA

¹ svi podaci odnose se na 28. travanj

DEVIZNE PRIČUVE HRVATSKE NARODNE BANKE

MONETARNI MULTIPLIKATORI
 $m1 = M1/M0$ i $m4 = M4/M0$ BLAGAJNIČKI ZAPISI HNB, SLOBODNA NOVČANA SREDSTVA NA ŽIRO-RACUNIMA
BANAKA I RIZIČNI ZAPISI MINISTARSTVA FINANCIJA KOD BANAKA

vanje likvidnosti od 500 milijuna kuna odobrenim Dubrovačkoj banci za izvršenje njenih kunskih i deviznih obveza. Lombardnih je kredita korišteno 45 mil. kuna prosječno dnevno, što je otprilike dvostruko više nego prošlog mjeseca. Kada se tome doda i reotkup blagajničkih zapisa od 76 milijuna kuna koji dospijeva 5. svibnja, može se reći da se banke u travnju značajno koriste sekundarnim izvorima likvidnosti.

Gotov novac je krajem travnja na visokoj razini od 5,3 milijuna kuna zbog pretprazničnog povećanja gotovine.

Obvezna pričuva banaka u travnju povećala se zbog izdvajanja banaka na primljene inozemne depozite, kredite i izdate garancije. Po svim tim osnovama banke su izdvojile 253 milijuna kuna, od čega 2,5 milijuna na korištenje financijskog kredita i izdate garancije, a ostalo na devizne depozite. Usprkos dodatnom likvidnosnom opterećenju koje su te mjere izazvale, žiro računi banaka kod Hrvatske narodne banke tijekom cijelog su mjeseca bili na zadovoljavajuće visokoj razini od 563 milijuna kuna prosječno dnevno.

Aukcija novog instrumenta, blagajničkih zapisa u devizama održana je dvaput u travnju uz dobar odaziv banaka. Ukupno stanje upisanih blagajničkih zapisa u devizama krajem travnja iznosi 35 milijuna DEM i 9 milijuna USD. Podsjetimo da je namjera kod uvođenja ovog instrumenta bila stvoriti još jedan "kanal" za sterilizaciju inozemnog deviznog priljeva, kako bi se i na taj način sredstva preusmjerila podalje od domaćeg kreditnog plasmana. Preliminarni podaci za travanj daju nadu da se novim instrumentima u tome i uspjelo.

TEČAJ

Tijekom mjeseca travnja ubrzan je trend deprecijacije kune koji je započeo krajem veljače. Kuna je

prema njemačkoj marci tijekom travnja deprecirala za 0,95 posto, tijekom ožujka za 0,60 posto, a od početka godine za 1,8 posto. Tečaj njemačke marke krajem travnja dosegao je razinu od 3,5757 HRK (srednji tečaj HNB). Kuna je tijekom travnja aprecirala u samo dva navrata; neposredno prije blagdana i u drugoj polovici travnja. Svih ostalih dana kuna je prema njemačkoj marci deprecirala.

Ovakvo kretanje tečaja marke još se uvijek može promatrati kao sezonska pojava budući da je na deviznom tržištu postojala veća potražnja za devizama od ponude. Dolazak turističke sezone zasigurno će povećati ponudu deviza što će vjerojatno utjecati na smirivanje tečaja, te na aprecijaciju kune. U ovoj je godini sezonska karakteristika tečaja njemačke marke intenzivnija nego prošle godine. Naime, prošle je godine kuna također deprecirala tijekom ožujka i travnja, no tijekom tog razdoblja kuna je i često aprecirala, a njezina deprecijacija tijekom tog razdoblja bila je manja od pola posto.

Nominalna deprecijacija imala je također utjecaj i na deprecijaciju realnog efektivnog tečaja. Realni efektivni tečaj deflacioniran cijenama proizvođača u prvom je tromjesečju deprecirao za 3,72 posto što je uz deprecijaciju nominalnog tečaja potpomognuto i padom cijena proizvođača u ožujku. Ovakva deprecijacija realnog efektivnog tečaja zasigurno je utjecala na poboljšanje potencijalne konkurentnosti izvoznika. Realni efektivni tečaj deflacioniran cijenama na malo u prvom je tromjesečju aprecirao 1,58 posto, s time da je u ožujku zabilježena deprecijacija od 0,38 posto.

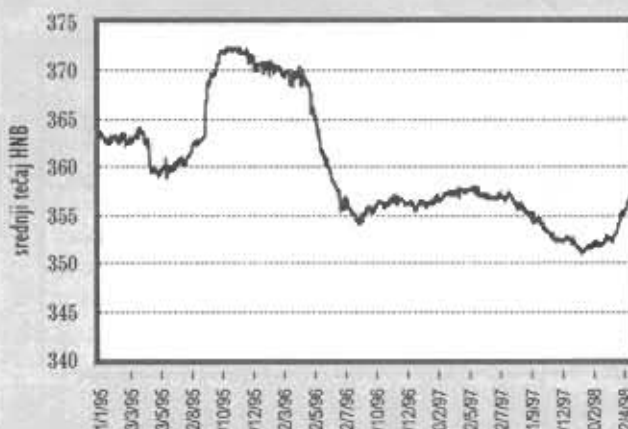
PLATNA BILANCA

U 1997. godini došlo je do povećanja deficita na tekućem računu platne bilance na -2,3 milijardi

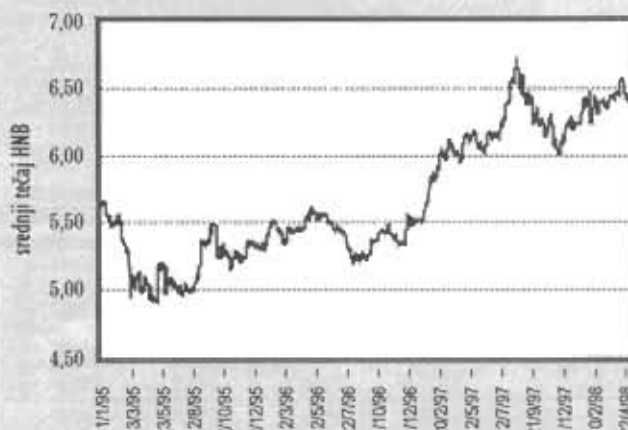
INDEKSI DNEVNOG NOMINALNOG TEČAJA KUNE PREMA NJEMAČKOJ MARKI I AMERIČKOM DOLARU (I.I.1995. = 100)

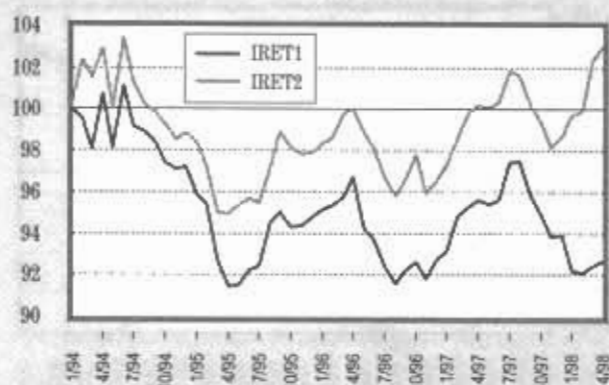
NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA 100 DEM

NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA USD

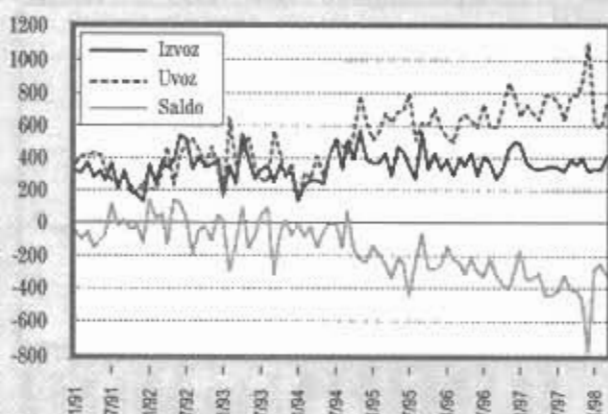

INDEKS* REALNOG EFEKTIVNOG TEČAJA KUNE UZ CIJENE NA MALO (IRET1)
I CIJENE PROIZVOĐAČA (IRET2), siječanj 1994. = 100

* pad indeksa označava realnu aprecijaciju

ROBNI IZVOZ (f.o.b.), UVOZ (c.i.f.) I SALDO ROBNE RAZMJENE
u milijunima tekućih USD

PLATNA BILANCA u milijunima USD (preliminarni podaci)

	I.-XII. 1997.	I.-XII. 1996.	indeksi I.-XII. 97./I.-XII. 96.
Tekuće transakcije	-2282,9	-880,8	256,4
Financijske transakcije	2807,8	1464,2	144,4
Međunarodne pričuve HNB	-225,0	-418,8	53,7
Neto pogreške i propusti	-299,8	-583,4	-

Izvor: HNB

ROBNI IZVOZ I UVOZ (u milijunima USD)

	I.-III. 1998.	I.-III. 1997.	III. 1998.	III. 1997.
Izvoz f.o.b.	1080,4	1195,7	415,7	338,9
Uvoz c.i.f.	1930,5	2040,7	743,1	668,9
Saldo	-850,1	-845,0	-327,4	-330,0

Izvor: DZSRH

USD. Udio deficita tekućeg računa u BDP-u se tako povećao s 4,5 posto na 11,8 posto u 1997. godini. Najveći negativni učinak na ovo pogoršanje imalo je povećanje deficita robne razmjene na 5.072,5 milijuna USD zbog rasta robnog uvoza. Došlo je i do značajnog smanjenja transfera državi uslijed ulaska u mirnodopsko razdoblje. Istovremeno je povećan neto prihod od usluga na 2.022,1 milijuna USD, što je godišnje povećanje od 14,6 posto, zbog rasta prihoda od turizma.

U prošloj se godini promijenio i način financiranja deficita. Za razliku od 1996. godine, kada se deficit tekućeg računa financirao prvenstveno neto padom inozemne aktive ostalih sektora, u 1997. godini došlo je do povećanja toka neto inozemnog zaduženja do iznosa od 2,25 milijardi USD. Razlog takvom povećanju toka neto inozemnog zaduženja je dobivanje investicijskog rejtinga Hrvatske države, što je značajno pojeftinilo inozemno zaduživanje.

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke u 1997. godini povećane su za 225 milijuna USD ili 46,3 posto manje nego prethodne godine. Na takvo smanjenje utjecao je i porast vrijednosti američkog dolara u odnosu na ostale valute. Međunarodne pričuve krajem godine pokrivala su 2,8 mjeseci uvoza roba i usluga. Neto pogreške i propusti u 1997. godini iznosili su samo 299,8 milijuna USD, što potvrđuje ispravnost promjene metodologije kompilacije platne bilance.

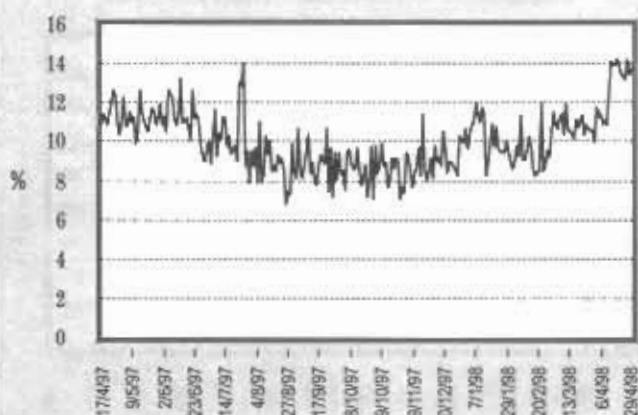
Robna razmjena tijekom prvog tromjesečja ove godine bilježi za 0,6 posto veći deficit nego u istom razdoblju prošle godine. Izvoz je u ožujku ove godine za 22,7 posto veći nego u ožujku prošle godine. Uvoz je također porastao, ali po stopi od 11,1 posto.

TRŽIŠTE NOVCA I KAMATNE STOPE

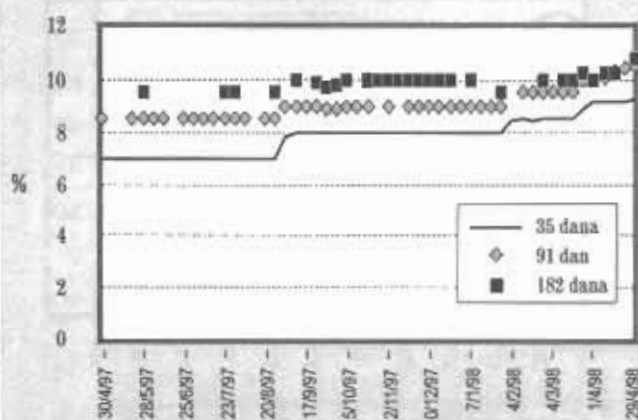
Značajan rast prosječnih dnevnih kamatnih stopa na Tržištu novca Zagreb najbolje odražava poteškoće s likvidnošću u travnju. Dnevni prosjeci u travnju kretali su se u granicama od 10,8 do 14,3 posto, s time da je srednja vrijednost dnevnih prosjeka na razini mjeseca nešto bliža gornjoj granici. Pogoršanje likvidnosti u prvoj polovici mjeseca bilo je očekivano zbog Uskrsnih blagdana. Međutim, nesrazmjernost između ponude i potražnje za novcem bio je i u drugoj polovici mjeseca na strani potražnje, što je zasigurno najviše pridonijelo stalnom rastu prosječnih dnevnih kamatnih stopa. Pogoršana likvidnost utjecala je na strukturu prometa na tržištu novca. Uglavnom su se zaključivale pozajmice uz opoziv, čija je cijena krajem mjeseca nadišla 13 posto (samo prije mjesec dana kamatna stopa na pozajmice uz opoziv iznosila je 10 posto). Ročne pozajmice bile su mnogo manjeg opsega i po broju zaključnica, i po prometu. Međutim, bez obzira na vrlo mali opseg, kamatne stope na ročne pozajmice porasle su također za 2 do 3 postotna boda u odnosu na ožujak. Zbog lošije likvidnosti u travnju, banke su se kontinuirano koristile lombardnim kreditima. Potkraj mjeseca intervenirala je i HNB Repo aukcijom blagajničkih zapisa, a radi kratkoročnog poboljšanja likvidnosti. Međutim, ni Repo aukcija nije pomogla uravnoteženju ponude i potražnje za novcem, tako da je prosječna dnevna kamatna stopa i dalje bila na vrlo visokoj razini od 13,5 posto.

Novost na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira je uvođenje deviznih blagajničkih zapisa, koji se mogu upisati u DEM ili u USD, s dospijećem od 63, 91, 182 i 364 dana. U travnju su održane prve dvije aukcije deviznih blagajničkih zapisa. Na devizne blagaj-

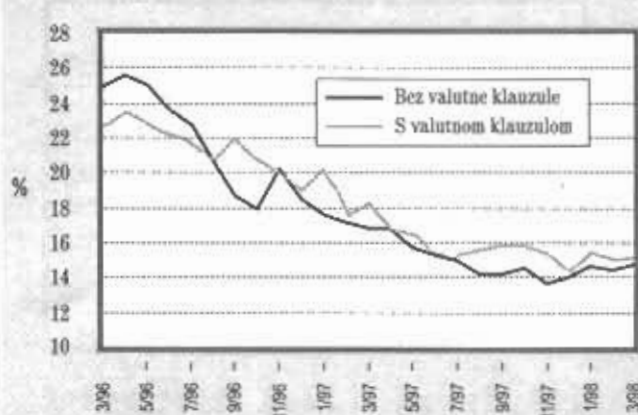
KAMATNA STOPA NA TRŽIŠTU NOVCA - ZAGREB
dnevni podaci na godišnjoj razini

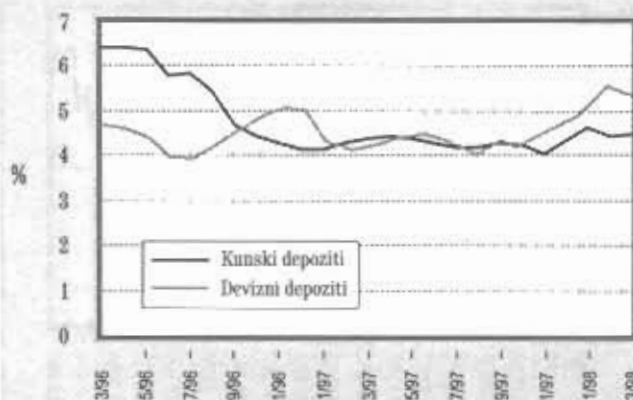
KAMATNE STOPE NA DRAGOVOLJNE BLAGAJNIČKE ZAPISE
na dan aukcije

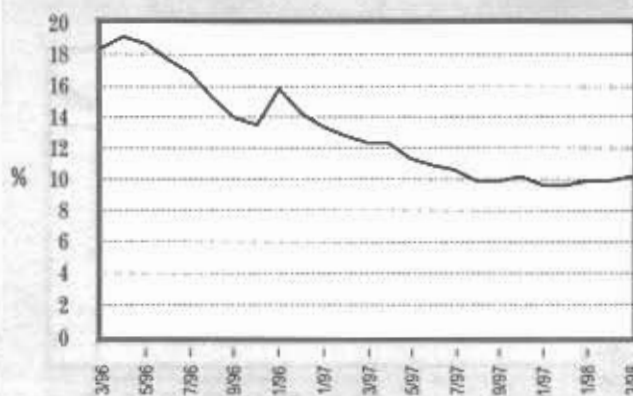
KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA KUNSKO KREDITE
na godišnjoj razini

KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA DEPOZITE na godišnjoj razini

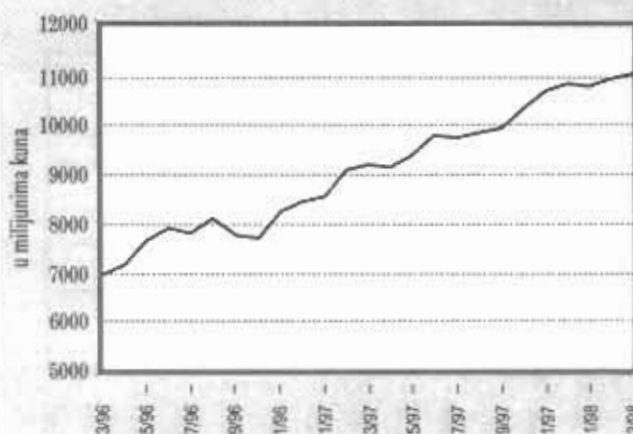

RAZLIKA IZMEĐU KAMATNIH STOPA NA KUNSKA KREDITE I KUNSKA DEPOZITE

Napomena: razlika (spread) je izračunata kao razlika kamatnih stopa na kunske kredite bez valutne klauzule i kunske depozite bez valutne klauzule.

NEPODMIRENI NALOZI ZA PLAĆANJE REGISTRIRANI KOD ZAP-a

ničke zapise upisane u DEM i USD ostvareni su prinosi od 3,43, odnosno 5,47 posto za upis na 63 dana, 3,45 odnosno 5,50 posto za upis na 91 dan i 3,55, odnosno 5,53 posto za upis na 182 dana. Zamjećuje se rast kamatnih stopa na kunske blagajničke zapise te trezorske zapise Ministarstva financija. Blagajnički zapisi su s prinosima od 9,20 posto za upis na 35 dana, 10,34 posto za 91 dan i 10,40 posto za 182 dana vrlo korisno ulaganje za poslovne banke jer služe kao dobro pokriće pri problemima s likvidnošću. Na trezorske zapise u travnju su ostvarene kamatne stope od 9,20 posto za upis na 42 dana i 10,50 posto za upis na 182 dana.

Aktivne kamatne stope poslovnih banaka u ožujku pokazuju različita kretanja. Prosječna kamatna stopa na kunske kredite bez valutne klauzule porasla je za 0,3 postotna boda i sada je na razini od 14,81 posto (kratkoročni krediti 14,84 posto, dugoročni 14,04 posto). Prosječna kamatna stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom neznatno je pala te je sada na razini od 15,16 posto (kratkoročni krediti 16,90 posto, dugoročni 12,87 posto). Prosječna kamatna stopa na devizne kredite pala je za 0,9 postotnih bodova i sada je na razini od 14,62 posto.

U ožujku se zamjećuje neznatan rast prosječne kamatne stope na kunske depozite, koja je sada na razini od 4,51 posto, te blagi pad prosječne kamatne stope na devizne depozite. Prosječna kamatna stopa na devizne depozite pala je za 0,1 postotni bod te je sada na razini od 5,45 posto.

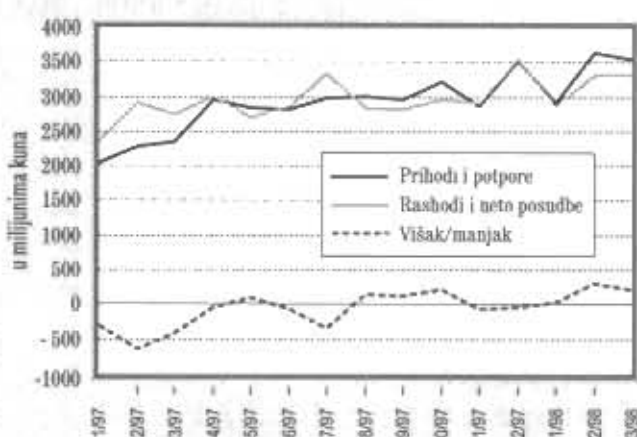
Proširenje kamatnog "spread"-a posljedica je rasta kamatnih stopa na kunske kredite bez valutne klauzule i stagnacije kamatnih stopa na kunske depozite. "Spread" se u ožujku proširio za gotovo 0,3 postotna boda u odnosu na veljaču, tako da je sada na razini od 10,30 postotnih bodova.

DRŽAVNI PRORAČUN

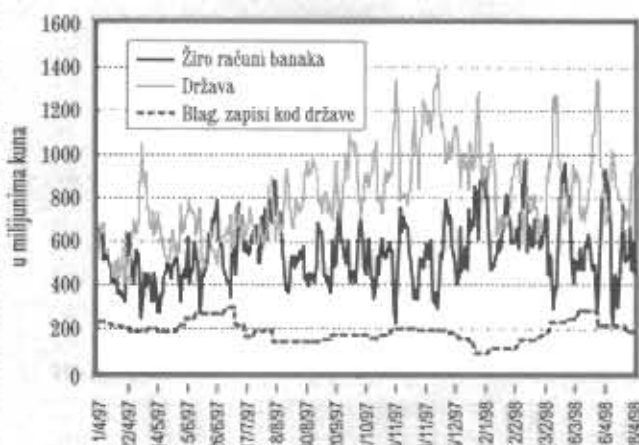
Treći mjesec zaredom, od početka ove godine, središnja država bilježi na svom računu suficit. S 227 milijuna kuna suficita u ožujku, ukupni višak prihoda nad rashodima središnje države u prvom tromjesečju ove godine iznosi 600 milijuna kuna. U istom razdoblju prošle godine bio je ostvaren deficit od 1.200 milijuna kuna. Ovogodišnja kretanja na računu središnje države odraz su većeg i intenzivnijeg prikupljanja prihoda nego u prvom tromjesečju prošle godine (50,9%) uz istovremeno sporije ostvarivanje rashoda (18,4%). Dinamika prikupljanja prihoda bila je takva da je u prvom tromjesečju bilo realizirano 27,2 posto planiranih godišnjih prihoda i potpora, dok rashodi nisu dosegli niti jednu četvrtinu planiranih. Od ostvarenih rashoda, intenzivnije su bili izvršavani oni po osnovi kupovine dobara i usluga, dok su se sporije od tromjesečnog prosjeka ostvarivale plaće i doprinosi poslodavaca.

Tijekom prvog tromjesečja ove godine središnja država je neto smanjila svoje financijske obveze prema domaćim sektorima za 1,1 milijardu kuna. Poslovnim bankama i središnjoj banci vratila je 1,2 milijarde kuna, zaduživši se istovremeno kod ostalih domaćih vjerovnika za 0,1 milijardu kuna. U tom razdoblju neto zaduživanje u inozemstvu povećalo se za 0,5 milijardi kuna. Stranim državama vraćeno je 0,1 milijarda kuna, a od inozemnih razvojnih institucija i drugih kreditora povučeno je 0,6 milijardi kuna. Oko jedne petine tih posudbi odnosi se na izdane državne obveznice "Matador", europsete, u nominalnoj vrijednosti od 15 milijardi španjolskih peseta. Obveznice dospijevaju u razdoblju od 1999. do 2001. Uz kamatu od 6,5 posto svake godine će dospijevati 6,3 milijuna USD.

OSTVARENJE DRŽAVNOG PRORAČUNA

DEPOZITI SREDIŠNJE DRŽAVE KOD HNB I ŽIRO RAČUNI BANAKA

FINANCIRANJE DEFICITA SREDIŠNJE DRŽAVE

u milijunima kuna

	I. - III. 1998.	1998. Plan
UKUPNO FINANCIRANJE	- 600	2011
DOMAĆE FINANCIRANJE	- 1119	- 2350
Od monetarnih vlasti	- 541	- 58
Od poslovnih banaka	- 680	- 1921
Ostalo domaće financiranje	102	- 371
STRANO FINANCIRANJE	519	4361
Od međunarodnih razvojnih institucija	163	1757
Od stranih država ili vlada	- 110	- 503
Ostale vanjske posudbe	466	3106